

DE EUROPESE HOUTVERORDENING (EUTR) & DE TEKORTKOMENDE HANDHAVING VAN DE NVWA

De EUTR:

Sinds maart 2013 is de Europese Houtverordening (EUTR, 995/2010) van kracht¹. De wet bestaat uit een verbod en een verplichting. Artikel 4.1. stelt dat het verboden is om illegaal gewonnen hout of producten van dergelijk hout op de markt te plaatsen. Artikel 4.2. verplicht marktdeelnemers - die als eerste hout op de Europese markt plaatsen – een stelsel van zorgvuldigheidseisen (due diligence) toe te passen om ervoor te zorgen dat het risico dat het om illegaal gekapt hout gaat, verwaarloosbaar is. De EUTR legt de bewijslast dus bij de marktdeelnemers.

De NVWA:

De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit moet er in Nederland op toezien dat de EUTR wordt nageleefd. Tot nu toe heeft de NVWA haar werk onvoldoende gedaan: ondanks dat sommige bedrijven duidelijk in overtreding van de wet waren/zijn, heeft geen enkel bedrijf een sanctie opgelegd gekregen. Terwijl de wetgeving ruimschoots de mogelijkheid biedt doeltreffende, evenredige en afschrikkende sancties op te leggen, zijn er slechts enkele schriftelijke waarschuwingen uitgedeeld.

De NVWA vat haar rol voornamelijk op als het begeleiden van de houtsector in het voldoen aan de EUTR, wat de facto neerkomt op een beleid van straffeloosheid. Dit is bijzonder problematisch, gezien de belangrijke rol van Nederland in de internationale houthandel. Het gevolg is dat verdacht en illegaal hout via ons land de Europese markt blijft instromen, zoals Greenpeace meerdere malen met rapporten aantoonde.

Rapporten en handhavingsverzoeken Greenpeace:

Greenpeace heeft sinds de invoering van de EUTR veel internationaal onderzoek gedaan waaruit blijkt dat de handel in fout hout ook in Nederland gewoon doorgaat²³⁴⁵⁶⁷. Daarop volgend zijn er voor 19 bedrijven handhavingsverzoeken ingediend bij de NVWA, voor sommige bedrijven zelfs meerdere keren. Ook lopen er aangiftes bij de politie en het Openbaar Ministerie.

Enkele waarnemingen van Greenpeace over de werkwijze van de NVWA:

- Er zijn grote vraagtekens te plaatsen bij de kwaliteit en de effectiviteit van de NVWA controles. Bedrijven die zijn gecontroleerd en akkoord bevonden, maar ook bedrijven die eerder een schriftelijke waarschuwing kregen, duiken opnieuw op in onze rapporten. Zij gaan ondanks NVWA controles door met de handel in fout hout.
- Uit de via de WOB verkregen inspectierapporten bij elf Nederlandse bedrijven blijkt dat de NVWA akkoord geeft wanneer bedrijven geen mitigerende maatregelen nemen om de kans op illegaal hout te verwaarlozen. De NVWA gaat veelal akkoord met papieren, terwijl deze juist niet te vertrouwen zijn in verband met de hoge corruptie in het land van herkomst.
- Inspecties vinden regelmatig zeer laat na een handhavingsverzoek plaats. In minimaal vier gevallen is dit circa een jaar. Bij twee andere bedrijven zijn de inspecties ruim een jaar later nog niet eens afgerond.

- De NVWA controleert niet altijd het hout waar de twijfels over zijn. Terwijl Greenpeace een handhavingsverzoek voor elf bedrijven heeft ingediend voor hout uit Brazilië, inspecteerde de NVWA in twee gevallen hout uit Indonesië.
- De NVWA gaat over het algemeen slordig om met de handhavingsverzoeken van Greenpeace. Er wordt niet of onvolledig gecommuniceerd, resulterende in vele in gebreke stellingen en onnodig lange procedures.
- Er is geen tot weinig transparantie over de werkwijze en de controles van de NVWA. Bij WOB-verzoeken houdt de NVWA veel informatie achter.

Aanbevelingen Greenpeace:

Greenpeace adviseert om op een aantal punten de handhaving van de EUTR te versterken. De NVWA vat haar rol voornamelijk op als het begeleiden van de houtsector in het voldoen aan de EUTR. Ook worden weinig mededelingen gedaan over handhavingsverzoeken van derden. Tegen geen enkel bedrijf is vervolging ingesteld of boetes uitgedeeld sinds maart 2013. Met deze houding gaat er geen enkele afschrikkende werking uit van de EUTR.

Daarom pleit Greenpeace voor:

1. **Zo snel mogelijk overgaan tot vervolging en sanctionering**, zodat de sector eindelijk ziet dat de handel in illegaal gekapt hout niet meer ongestraft kan voortduren. Veel rigoureuze handhaven op het stelsel van zorgvuldigheidseisen wat bedrijven moeten uitvoeren en de huidige hersteltijd van zes maanden die overtreders krijgen flink verkorten. De NVWA moet eisen van bedrijven dat zij de validiteit van papierwerk uit hoge risicogebieden vaststellen en moet gebreken daarin niet langer tolereren.
2. **Meer transparantie** zodat de houtsector en andere stakeholders zien welke controles de NVWA uitvoert, op welke wijze en wat de resultaten zijn.
3. **Sneller optreden** na handhavingsverzoeken en **beter communiceren** over verloop van de zaken.

Tot op heden hebben andere autoriteiten geen taken gekregen om de EUTR te handhaven. De NVWA heeft onvoldoende capaciteit om de gehele houtsector te controleren en daadwerkelijk de wet effectief te handhaven. Daarom pleit Greenpeace voor:

4. **Het instellen van een 'nationaal team illegaal hout'**. Hierdoor wordt veel beter samengewerkt in teamverband met autoriteiten die vooralsnog geen officiële taak hebben zoals de douane, maar ook politie en Functioneel Parket. Op dit moment kan de douane bijvoorbeeld wel CITES houtladingen controleren, maar heeft ze geen taak voor het opsporen van illegaliteiten onder de EUTR.
5. **Meer capaciteit (fte's) inzetten** bij de NVWA. Er zijn nu negen inspecteurs die maar een deel van hun tijd aan de EUTR besteden (totaal 3fte).

Momenteel worden wel de systemen van bedrijven gecontroleerd door de NVWA, maar worden documenten uit producentenlanden onvoldoende op echtheid getoetst. De NVWA inspecteurs weten vooralsnog niet de gevallen op te sporen van criminele handel en witwassen van illegaal hout met officiële documenten.

6. **Betere training van inspecteurs** in onder andere houtherkenning, inzicht in de houtsector en risicogebieden etc. zal hen in staat stellen risicogebieden te identificeren, door de fraude met papieren heen te prikken en de realiteit in producentenlanden te doorzien.
7. **Betere samenwerking en informatie uitwisseling** met andere bevoegde autoriteiten in Europa, het instellen van formele systemen en procedures met de

autoriteiten in producentenlanden voor onderzoek, vervolging en informatie uitwisseling.

8. **Inzetten van experts** (NGOs, onderzoeksinstituten) voor onderzoek, getuigen bij vervolging en het verkrijgen van beter inzicht in de sector en de aard van de illegale houtkap en handel.

Meer weten?

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Meike Rijkssen, campagneleider bossen, via: +31 6 34859451 of meike.rijksen@greenpeace.org

¹ Verordening (EU) Nr. 995/2010 van het Europees Parlement en de Raad van 20 oktober 2010 tot vaststelling van de verplichtingen van marktdeelnemers die hout en houtproducten op de markt brengen, zie: <http://eur-lex.europa.eu/legalcontent/NL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32010R0995&from=EN>

² Greenpeace – Cut it out: illegal logging in the DRC (2013), zie: http://www.greenpeace.nl/Global/nederland/report/2013/bossen/GP_Congo%20rapport_UK.pdf

³ Greenpeace – The Amazon's silent crisis (2014), zie: <http://www.greenpeace.org/belgium/Global/belgium/binaries/2014/SilentCrisis.pdf>

⁴ Greenpeace – The Amazon's silent crisis, night terrors (2014), zie: <http://www.greenpeace.nl/Global/nederland/2014/Campagnes/Bossen/Documenten/Amazon's%20silent%20crisis.pdf>

⁵ Greenpeace – Trading in Chaos: The impact at home and abroad of illegal logging in the DRC (2015), zie: <http://www.greenpeace.nl/Global/nederland/report/2015/Bossen/Trading%20In%20Chaos%20Final.pdf>

⁶ Greenpeace – The Amazon's silent crisis, license to launder (2015), zie: http://www.greenpeace.nl/Global/nederland/report/2015/Bossen/REPORT_Silent%20Crisis_Licence%20to%20Launder.pdf

⁷ Greenpeace – CCT's timber trade from Cameroon to Europe (2015), zie: http://www.greenpeace.nl/Global/nederland/2015/documenten/Bossen/GP_CCT_rapport_sept15_03.pdf